

ת"פ (נתניה) 11991-04-22 - מדינת ישראל נ' פלוני

ת"פ (נתניה) 11991-04-22 - מדינת ישראל נ' פלונישלוט נתניה

ת"פ (נתניה) 11991-04-22

מדינת ישראל

יחידת תביעות

נגד

פלוני

ע"י ב"כ עו"ד שרון קינן

בית משפט השלוט בנתניה

[14.10.2024]

כבוד השופטת, סגנית הנשיא זהר דיבון סגל

גזר דין - ללא הרשעה

1. הנאשם הודה בהתאם להסדר טיעון דינוי בעובדות כתב אישום מתוקן והורשע בביצוע 2 עבירות תקיפה הגורמת חבלה של ממש - בת זוג לפי סעיפים 380 + 382 (ג) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין), תקיפה סתם - בת זוג עבירה לפי סעיפים 379 + 382 (ב) לחוק העונשין ואיומים לפי סעיף 192 לחוק העונשין.
2. כחלק מהסדר הטיעון הדינוי התבקש שירות המבחן להגיש תסקיר, אשר יבחן את נסיבותיו האישיות של הנאשם כמו גם נסיבות ביצוע העבירה ויעביר המלצותיו לבית המשפט. לבקשת ההגנה התבקש שירות המבחן לבחון את סוגיית ההרשעה.
3. עתה מונחים בפני בית המשפט ארבעה תסקירים המגוללים את הרקע האישי המשפחתי, התייחסותו לעבירה, הערכת הסיכוי לעבריינות כמו גם ההליכים הטיפוליים בהם שולב הנאשם. בסופו של תהליך אבחון וטיפול, המליץ שירות המבחן להעדיף את הפן החינוכי שיקומי על פני ענישה ממשית, העמדתו בצו מבחן לצד צו של"צ. כן המליץ לשקול בחיוב ביטול הרשעה.
4. חרף המלצתו החיובית של שירות המבחן, לא גיבשו הצדדים הסכמה לעניין העונש שראוי שיושת על הנאשם וכל צד טען בעניין זה כראות עיניו וכמיטב שיקול דעתו המקצועי. נציין כי הן המאשימה והן ההגנה מסכימים כי יש לסטות במקרה דנן ממתחם הענישה לקולא וזאת מטעמי שיקום, המחלוקת נוגעת בהיקף הסטייה ובעיקר בשאלת ביטול הרשעת הנאשם.
- כתב האישום המתוקן - אוחז בחובו שלושה אישומים.
5. לפי האישון הראשון - ביום 3.2.2022 בשעה 19:41 או סמוך לכך, על רקע ויכוח בין הנאשם לרעייתו (להלן: המתלוננת), השליך הנאשם לעברה של המתלוננת חוברת, אשר פגעה בה בפלג גופה העליון. בהמשך, וכאשר ביקשה המתלוננת להתקשר לאביו של הנאשם, בעט הנאשם בטלפון הנייד, תפס את המתלוננת בשתי ידיה, הצמידה לקיר ואיים עליה באומרו "עוד מילה אחת זה הסוף שלך". עקב כך נגרמו למתלוננת סימנים אדומים בידה הימנית.
6. לפי האישום השני - ביום 20.8.2021 בשעה 15:00 בחנין בלומפילד ועל רקע ויכוח, שרט הנאשם את המתלוננת בפניה, בעודה מחזיקה בידה את בנם בן השבועיים.

7. לפי האישום השלישי - במהלך חודש אוקטובר 2020 בבית הוריה של המתלוננת, היכה הנאשם את המתלוננת באמצעות הנפת ידו שפגעה בעיניה השמאלית ונגרמה לה חבלה בעין בדמות נפוחות והמטומה תת עורית והיא נזקקה למנוחה בת 6 ימים.
ראיות לעונש
8. לימינו של הנאשם התייצבו משפחה וחברים, וביקשו לדבר בשבחו של הנאשם וללמד על מידותיו הטובות. רק שלושה מתוכם העידו, ודבריהם יובאו בקצרה.
9. טפסר א"י - מפקד X מחוז X (להלן: מפקד התחנה). הלה סיפר על היכרותו רבת השנים עם הנאשם והמתלוננת, ועל הפרטים שידועים לו אישית בנוגע למסכת האלימות, כמו גם הפרטים שידועים לו על מערכת היחסים הזוגית והליך השיקום. כן סיפר על ההליכים המשמעתיים שננקטו נגד הנאשם מרגע היוודע מעשי האלימות, החל מההשהיה, דרך עיכוב בקבלת דרגה ותפקיד בכיר ועד לחשש שהרשעה תוביל לפיטוריו. מפקד התחנה העיד על אופיו הטוב של הנאשם כמו גם על פעילותו בתקופת מלחמת חרבות ברזל, שראויה להערכה.
10. רב רשף יובל שאשה - מפקדו הישיר של הנאשם. הלה העיד על הערכים לפיהם פועל הנאשם במסגרת תפקידו כלוחם אש, מסירותו ומחויבותו להצלת חיים, שבאה לידי ביטוי בפעילות היומיומית ובפרט במלחמת "חרבות ברזל" שהצריכה מטבע הדברים עבודה בעצימות גבוהה מהרגיל.
11. המתלוננת - העידה באהבה על נישואיה לנאשם מזה כעשור וציינה בפתיחות כי השנים האחרונות היו מאתגרות במיוחד, כשההליך הפלילי מרחף מעל לראשיהם. לדבריה, החקירה באזהרה והגשת כתב האישום הובילו לשינוי דרסטי במערכת היחסים הזוגית והמשפחתית. מאז הם עושים מאמץ להתגבר על הקשיים ובעזרת טיפול מותאם מצליחים לגשר על הפערים, וממוקדים הם בשיקום המשפחה. המתלוננת מסרה כי סלחה לנאשם לפני חודשים רבים, ומבקשת שבית המשפט ינהג באותה מידה של רחמים, ידון את הנאשם לכך זכות וימנע מהרשעתו שתפגע במשפחה כולה.
12. כן הוגשו כראיות הגנה שלל אסמכתאות, כגון מכתבים שכתב מפקד התחנה לנציבות שירות המדינה בעניינו של הנאשם, ליחידת התביעות, החלטת נציבות שירות המדינה להסתפק בהשהייה קצרה, החלטה שלא לקבל את בקשת הנאשם להעלאה בדרגה בעקבות ההליך הפלילי, גיליון הערכה ומשוב לעובד, מכתבה של המתלוננת לנציבות שירות המדינה, פנייה לרע"ן חוסן, דוח סיכום ביניים ביחס לטיפול זוגי ועוד (טענ/1- טענ/7).
- תסקיר מבחן מיום 18.6.2023 (להלן: התסקיר הראשון)
13. הנאשם בן כ- 37 נשוי ואב לשלושה ילדים (8-2) מזה כ- 12 שנה עובד כ... ביפו. הנאשם נולד בבית ים, המשפחה עברה להתגורר בתל אביב והוא גדל והתפתח ברקע משפחתי מורכב, הוריו התגרשו והקשר ביניהם אופיין בפרידות חוזרות כשברקע התמכרות האב להימורים. הנאשם תיאר תקופה משברית כאשר אמו לא הצליחה לתפקד אחרי פרידה והוא נשלח ללימודים בתנאי פנימייה למשך מספר חודשים. הקשר עם אביו תקין, ובאשר לאם - תיאר מערכת יחסים המאופיינת בתלות הדדית. מאז האירועים, הקשר עמה נותק וכך גם עם אחיו.
14. לדבריו, הוא בעל השכלה של 12 שנות לימוד ותעודת בגרות חלקית, מצעירותו סייע בפרנסת המשפחה ועבד במקביל ללימודים. הנאשם שירת שירות צבאי מלא במשמר הגבול ותיאר חוויה חיובית מאוד. עם סיום שירותו הצבאי שירת בשירות בתי הסוהר למשך 4 שנים ומזה 12 שנה עובד כ.... בשנת 2014 התחתן הנאשם עם המתלוננת, כיום בת 31 והיא עובדת ב....

15. ממכתבי ההמלצה עולה כי הנאשם ממלא תפקידו באופן ראוי לשבח, בעל מוסר עבודה גבוה, בעל מוטיבציה ומתפקד באופן מקצועי תחת לחץ, ולשביעות רצון מפקדיו.
16. בהתייחס לעבירות בהן הורשע, מסר הנאשם כי הכיר את המתלוננת בעבודה, וכעבור שנתיים נישאו. לדבריו, מערכת היחסים רוויה קונפליקטים וברקע קשר מורכב בין המתלוננת לאמו, תוך תיאורו את הקשיים שחווה בבחירת צד בין הנשים החשובות בחייו, וחווית דחייה ועזובה רגשית משתי הנשים באירועים קונפליקטואליים, הרגיש ניכור ודחייה מצדן ולא הצליח להתמודד בצורה בונה, צבר כעסים והגיב באלימות כלפי המתלוננת. הנאשם לקח אחריות על העבירות, מבין את חומרתן ומביע חרטה ואמפטיה כלפי המתלוננת. עוד ניכרת הבנה בדבר היכולת להימנע מהתנהגות אלימה ולפעול בדרכים אדפטיביות ומותאמות יותר, תוך הבעת תחושות בושה, אכזבה עצמית וחרטה.
17. הנאשם שיתף כי בעקבות מעצרו פנה לטיפול בנושא שליטה בכעסים ובמקביל פנו לטיפול זוגי (הוצג מסמך מטעם רע"ן חוסן נפשי במקום העבודה). לדבריו, כיום בעל יכולת טובה לבחינה עצמית ביקורתית, כאשר במסגרת הטיפול העמיק בגורמים הרגשיים אשר עמדו בבסיס התנהלותו בעבירות. עם זאת, אינו מצוי בקשר עם משפחתו אשר הביעו כעס על המתלוננת שבחרה להגיש תלונה במשטרה.
18. שירות המבחן פגש במתלוננת, אשר בדומה לנאשם תיארה מערכת יחסים המאופיינת בקונפליקטים בינה לבין משפחת הנאשם, בעיקר אמו, שלתחושתה, ניסתה להתערב בכל פרט באופן שהשפיע על ניהול החיים המשותפים. לדבריה, הנאשם נתן מקום לרגשותיהם של בני משפחתו ולא היה ער לצרכיה. למעט האירועים מושא כתב האישום, שללה אלימות נוספת והדגישה כי חל שיפור בקשר הזוגי והם עורכים מאמצים לקיים תקשורת מקדמת.
19. הנאשם מסר כי הטיפול הפרטני הופסק בשל נסיבות כלכליות, הביע נזקקות טיפולית וקיבל את הצעת שירות המבחן להשתלב במרכז למניעת אלימות במשפחה.
20. שירות המבחן התרשם מהנאשם כגבר בעל תפקוד נורמטיבי במישור התעסוקתי אשר גדל במסגרת משפחתית בה חווה עזובה רגשית, דחייה וחוסר יציבות על ידי דמויות הוריות. במהלך גדילתו והתפתחותו התקשה לבנות גבולות פנימיים בקשרים אינטימיים כשהוא נוטה לוותר על צרכיו, לדחוס כעסים ומתקשה לשלוט על דחפיו התוקפניים. שירות המבחן התרשם כי ההליך הפלילי מהווה גורם מרתיע ומחדד גבולות.
21. משכך, ולנוכח השלב בו מצוי הנאשם בטיפול ועל מנת לבחון את התקדמות הנאשם בטיפול במסגרת היחידה למניעת אלימות במשפחה, המליץ שירות המבחן על דחייה של שלושה חודשים, בסופה תובא המלצה סופית גם ביחס לסוגיית ההרשעה.
- תסקיר מיום 6.11.2023 (להלן: התסקיר השני)
22. שירות המבחן עדכן כי בתקופת הדחייה קיים קשר מעקבי עם הנאשם וקידם הפנייתו להליך טיפולי במסגרת המרכז למניעת אלימות במשפחה. הנאשם עודנו נמצא ברשימת המתנה להשתלב בטיפול. משכך, התבקשה דחייה של ארבעה חודשים נוספים במהלכה יתבצע מעקב אחרי מצבו של הנאשם ומידת יכולתו להשתלב ולהיעזר בטיפול ייעודי בתחום האלימות הזוגית.
- תסקיר מבחן מיום 11.3.2024 (להלן: התסקיר השלישי).
23. שירות המבחן עדכן כי במהלך תקופת הדחייה הנאשם שמר על קשר רציף עם שירות המבחן, ובשיחה עמו המשיך והביע נכונות ורצון להשתלב בהליך טיפולי בתחום אלימות זוגית ובתאריך 28.12.2023 שולב בטיפול פרטני במרכז למניעת אלימות במשפחה.

24. מדיווח עדכני אודותיו נמסר כי הנאשם מגיע בקביעות למפגשים ומשתף פעולה. בשיחות עולה כי רואה את משפחתו כערך עליון בחייו וכי הקשיים שחוזה בילדותו ויכולתו להתמודד איתם היוו עבורו גורם המעודד ומקדם השאיפה שלו לקיום אורח חיים נורמטיבי והאמונה כי בכוחותיו להוציא לפועל את שאיפותיו לחיים. כן עלה כי חשוב לנאשם שהיחסים הזוגיים יהיו תקינים ובריאם וכי המערכת המשפטית תהיה תקינה. עוד עלה כי מאחר וההליך הטיפולי נמצא בראשיתו, טרם הבשילו התנאים בקשר לעבד באופן מעמיק את נושא האלימות כך שבשלב זה, הנושא עולה מידי פעם וכבר ניתן לראות כי הנאשם מבין את אחריותו אך טרם הצליח לעשות את החיבורים הנדרשים שבין סיפור חייו והשלכותיהם על תפיסותיו והתנהגותו באירועי העבירות מושא כתב האישום והדינמיקה הזוגית.
25. כן עדכן שירות המבחן כי בשיחה עם המתלוננת סיפרה כי חווה שינוי ושיפור במערכת היחסים הזוגית, אותה זוקפת להליך הטיפולי בו משולב הנאשם ולעבודה האישית שעורך באמצעותו. בנוסף, ציינה כי היו תקופה בטיפול זוגי שתרום לשיפור התקשורת ביניהם וכיום מרגישה בטוחה ומוגנת מבעבר. שירות המבחן המליץ למתלוננת להיעזר בטיפול כדי שתקבל אף היא מענה לצרכיה.
26. משכך, ומכיוון והנאשם היה מצוי בראשיתו של הליך טיפולי, ולאור החשיבות של בחינת יכולתו של הנאשם לשתף פעולה לאורך זמן ולהפיק תועלת, המליץ שירות המבחן על דחייה נוספת בת 4 חודשים.
- תסקיר מבחן מיום 7.7.2024 (להלן: התסקיר האחרון).
27. שירות המבחן עדכן כי גם במהלך תקופת דחייה זו שמר על קשר רציף עם הנאשם וגורמי הטיפול במרכז למניעת אלימות במשפחה. האחרונים מסרו כי הנאשם המשיך להגיע באופן רציף וסדיר לפגישות הטיפוליות ומבטא רצון להמשיך ולשפר את מערכת היחסים עם המתלוננת. הנאשם דיווח ותיאר את השינויים שערך בעקבות הטיפול, בין היתר סביב היכולת שלו לנהל אחרת את מצבי הדחק בחייו מתוך שיתוף ברגשות ובקשיים וזאת בשונה מבעבר, אז נטה להדחיק ולהסתיר קשיים מעצמו ומאחרים. התרשמות גורמי הטיפול מהנאשם כמי שמרחיב את חשיבתו בנוגע להתמודדות עם לחצים כמו אמונה, תפיסת הנרטיב של האירוע, דרכי תקשורת יעילים לפתרון קונפליקטים, הרחבת מיומנות של הבעת הרגשות ושיתוף במחשבותיו. כן נמסר כי הנאשם מרוצה מהשינוי שעורך וזוכה לפידבקים חיוביים מצד המתלוננת ורואה את חשיבות טיפוח היחסים הזוגיים. ההתרשמות שהנאשם משקיע בטיפול, מודע לאחריותו ועושה מאמצים לקדם את משפחתו.
28. משכך, ומשום יכולתו של הנאשם להפיק תועלת מהשתתפותו בטיפול ויש בהליך זה לסייע בהפחתת הסיכון, המליץ שירות המבחן להטיל ענישה באפיק שיקומי טיפולי שיאפשר המשך השתתפות בטיפול הפרטני, ויבצע עבודה טיפולית נוספת שתסייע לו לרכוש כלים לזיהוי מצבי סיכון והימנעות מהם, כמו גם דרכי התמודדות במצבי דחק וקונפליקט. כן המליץ שירות המבחן על צו של"צ בהיקף של 200 שעות שיהווה ענישה חינוכית קונקרטית ומרתיעה.
29. באשר לביטול ההרשעה. שירות המבחן ציין כי הנאשם הציג מסמכים המלמדים על תפקידו ברשות הארצית לכיבוי והצלה בתחנת תל אביב, אי נקיטת הליך מנהלי עד למועד גזר הדין לצד מסמך המלמד כי ההליך הפלילי מעכב את קידומו בסולם הדרגות והרשעה עשויה לפגוע בהמשך תעסוקתו. משכך, המליץ שירות המבחן לשקול בחיוב את ביטול הרשעתו.
- טיעוני הצדדים לעונש

30. המאשימה בטיעוניה הפנתה לערכים המוגנים שנפגעו כפועל יוצא ממעשיו של הנאשם ובהם זכותו של אדם לשלוות נפש ותחושת ביטחון. בסקירת הנסיבות הפנתה לכך שמדובר בשלושה אירועי אלימות שונים כנגד בת זוג ובשנים מהם, גרם לחבלות כמשתקף מתמונות החבלה (טעת/1) ובשלישי הוסיף הנאשם גם איומים חריפים וקונקרטיים. משכך, ובהתחשב בפסקי הדין הממחישים לטעמה את מדיניות הענישה הנהוגה, אליבא המאשימה היה מקום לקבוע את מתחם הענישה 8-18 חודשים לצד ענישה נלווית.

31. המאשימה, זקפה לטובת הנאשם, את גילו, העדר הרשעות קודמות, ההודאה והחיסכון בזמן שיפוטי, ההליך הטיפולי המיטבי בו שולב הנאשם, עמדת המתלוננת כמו גם פועלו של הנאשם ברשות Xבישראל. הגם ששלל נתונים אלו מצדיקים סטייה ממתחם הענישה והגם שייגרם לנאשם נזק קונקרטי מהרשעתו, לטעם המאשימה, עבירות אלימות במשפחה אינן מסוג העבירות שמאפשרות הימנעות מהרשעה ואין ביכולתו של נאשם לשנות נקודת מוצא עקרונית זו.

32. משכך, ולאור הנסיבות העומדות לזכותו של הנאשם, ישנה הצדקה לסטות ממתחם הענישה לקולה, אך הסטייה לטעם המאשימה צריכה להיות מתונה, כך שהעונש הראוי לנאשם הוא מאסר בן שישה חודשים לריצוי בעבודות שירות וענישה נלווית. עמדתה תמכה בפסיקה.

33. ב"כ הנאשם טען כל שאפשר היה לטעון לטובתו של הנאשם, מבלי שחלק על הפגיעה בערכים המוגנים ומבלי שביקש להפחית או לצמצם מחומרתן של העבירות בגין נותן הנאשם את הדין. הלכה למעשה, עיקר הטיעון התמקד בנסיבות הרבות המצדיקות לטעמו הימנעות מהרשעה. בתוך כך מנה את גילו של הנאשם, מצבו המשפחתי והתעסוקתי, תחום עיסוקו הייחודי, העדר הרשעות קודמות והסתבכויות נוספות, ההודאה ולקייחת האחריות, כמו גם ההליך השיקומי שנשא פרי ועמדתה של המתלוננת. כן תיאר בא "כ" הנאשם את הנזק הרב שנגרם מעצם ניהול ההליך, ההשעייה הקצרה ממקום העבודה, עיכובים בקידום ובדרגת שכר, כמו גם הנזק הרב שייגרם לנאשם באם יורשע בדיון כפי העולה מראיות ההגנה ועדי האופי שבאו לדבר בשבחו.

34. מטעמים אלו, סבר בא כוח הנאשם כי עניינו של זה נופל לגדר החריגים המצדיקים הימנעות מהרשעה וביקש כי בית המשפט יאמץ את המלצת שירות המבחן במלואה. גם בא כוח הנאשם תמך עתירתו בפסיקה.

35. כמקובל, הנאשם אמר את המילה האחרונה. ואביא את הדברים מפי אומרם: "אני מבקש סליחה מאשתי ומבית משפט. דבר שקרה ולא יקרה, לעולם יותר. אני לא אדם כזה. אני עובר טיפולים עברתי טיפולים, אני מאוד אוהב את אשתי, את הבית שלי והמשפחה שלי. היום זה כבר לא קורה. אני 3 שנים בטיפול שמואד מאוד עזרו לי. אני אגיד את זה תודה למשטרת ישראל כי הבית שלי יותר טוב ממה שהיה פעם בכמה דרגות. אני עובד 13 שנים חוץ מהעבודה הזו אני לא יודע שום דבר לעשות. חוץ מלעזור לאנשים, אין לי שום מושג אני בגיל 40 מה אני עושה בחוץ. כמו תייר מחול. בתקופת המלחמה הקפצו אותנו לצפון הייתי 15 פעם בצפון אם לא יותר. אני מאוד מבקש מבית המשפט לשמור על הבית שלי המשפחה שלי והילדים שלי. גדלתי בשכונת דרום תל אביב. בילדות לא היה קל לי".

דיון והכרעה

אי הרשעה

36. ככלל, נאשם שאשמתו הוכחה יורשע בדיון, למעט מקרים חריגים שבחריגים בהם נמצא יחס שאינו סביר בין חומרת העבירה לבין הנזק הצפוי לנאשם מן ההרשעה. הרציונל העומד מאחורי כלל זה הוא הצורך להעביר מסר של הרתעת היחיד והרבים, לשקף את הפסול שבמעשה העבירה בעיני החברה ולאפשר הטלת ענישה ראויה. עם זאת ברי כי הענישה לעולם אינדיבידואלית ועל בית המשפט לבחון את נסיבות המקרה לגופו כמו גם את נסיבותיו האישיות של כל נאשם הנקרא לתת את הדין בפניו.

37. כפי שצינו הצדדים וכידוע לכל, ההלכה בסוגיית אי הרשעה נקבעה בע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(3) 337 (להלן: הלכת כתב). לפיה, ההחלטה על סיום ההליך ללא הרשעה מותנית בהתקיימותם של שני תנאים מצטברים. התנאי הראשון הוא כי סוג העבירה בנסיבותיה, מאפשר ביטול ההרשעה מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי ענישה נוספים. התנאי השני הוא כי ההרשעה תפגע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם.
38. כן נקבע בשורה של פסקי דין כי על המבקש את ביטול ההרשעה להצביע על פגיעה קשה וקונקרטית בסיכויי שיקומו ולבסס פגיעה זו בראיות (ראו: רע"פ 1535/20 דוקורקר נ' מדינת ישראל (15.03.2020); רע"פ 5018/18 בוזגלו נ' מדינת ישראל (21.10.2018); רע"פ 1097/18 בצלאל נ' מדינת ישראל (18.4.2018); רע"פ 7224/04 פרנסקי נ' מדינת ישראל (10.11.2014); רע"פ 3589/14 לוזון נ' מדינת ישראל (10.6.2014); רע"פ 9118/12 פריגין נ' מדינת ישראל (1.1.2013)).
39. לצד זאת אפשר להצביע על מקרים בהם בוטלה הרשעה אף בהיעדר אינדיקציה מוחשית ממשית לפגיעה קונקרטית. ראו רע"פ 8215/16 יצחק נ' מדינת ישראל (29.3.2017); ע"פ 4466/13 פורטל נ' מדינת ישראל (22.5.2014); רע"פ 1721/12 איראשי נ' מדינת ישראל (30.3.2014); ע"פ 111/14 פלוני נ' מדינת ישראל (1.4.2014); ע"פ 1880/13 אברהם נ' מדינת ישראל (3.2.2014); רע"פ 3446/10 אלחלים נ' מדינת ישראל (6.4.2011); עפ"ג (באר שבע) 66903-07-20 אבו מדיעם נ' מדינת ישראל (30.12.2020); עפ"ג (ירושלים) 20164-11-16 מדינת ישראל נ' כהן (8.7.2020).
40. ההלכה הפסוקה הוסיפה וקבעה כי בין התבחינים השונים מתקיימת "מקבילית כוחות" במובן זה שכלל שמעשה העבירה חמור יותר, נדרש המבקש להימנע מהרשעה - להוכיח פגיעה קונקרטית ולא יהא די בתרחיש תאורטי או בהוכחת מידת וודאות קרובה לקיומו של נזק קונקרטי. וגם ההפך הוא הנכון. ככל שמעשה העבירה קל יותר, אפשר שבית המשפט יטה להסתפק בהוכחת פגיעה כללית יותר. ברי כי בחינת היחס בין התבחינים השונים תעשה רק מקום בו השתכנע בית המשפט כי סוג העבירה בנסיבותיה, מאפשר לוותר על הרשעה מבלי לפגוע ביתר שיקולי הענישה ((ראו עפ"ג (מרכז) 44406-12-11 שואהנה נ' מדינת ישראל (16.2.2012); ע"פ (מחוזי מרכז) 24457-03-15 26443-03-15 גוטרמן נ' מדינת ישראל (21.6.2015)).
41. באשר לתנאי הראשון.
42. עסקינן במסכת אירועים בהם הפעיל הנאשם את כוחו ועוצמתו על זוגתו. הלה, הכה את המתלוננת, איים עליה וזאת בשלושה מועדים שונים, והסב לה כאב וסבל. הלב נחמץ רק מלהביט בתמונות החבלה בהן משתקפים פניה היפות של המתלוננת והחותם שהשאירה עליהם ידו של הנאשם (טעת/1). יתרה מזאת, מעשיו של הנאשם פגעו בקשר המיוחד בין בני זוג המבוסס על אהבה ואמון. קשה להלום שבימינו אנו, עדיין ישנם גברים שפוגעים באישה, קל וחומר בבת הזוג שאמורה להיות היקרה מכל.
43. צודקת המאשימה כי עבירות אלימות במשפחה הפכו למכת מדינה וצודקת המאשימה כי בית המשפט מחויב להרים תרומתו במיגור תופעה נפסדת זו. עם זאת, חומרת המעשים והצורך בהרתעת הרבים אינם יכולים כשלעצמם להוות מחסום בלתי עביר באשר לשאלת ההרשעה.
44. האפשרות לסיים הליך ללא הרשעה אינה שמורה למקרים פעוטי ערך או לסוג מסוים של עבירות, ואין זה ראוי לקבוע כלל גורף לפיו בעבירות אלימות במשפחה, יש לפסול על הסף את האפשרות להימנע מהרשעה. קביעת כלל שכזה חותרת תחת הרציונל, לפיו בהכרעה בשאלת ההרשעה מתחייבת התייחסות פרטנית ואיזון בין נסיבות העושה והמעשה. בהקשר זה אפנה לרע"פ 5006/24 מיכאל שדה נ' מדינת ישראל (15.7.2024) - כב' השופט כבוב פסקה 20; ע"פ 8169/20 שלום נ' מדינת ישראל, פסקה 3 לחוות דעתו של כב' השופט הנדל (26.8.2021).

45. חרף העובדה כי מתחם הענישה אינו רלבנטי לדיון בשאלת הימנעות מהרשעה, מצאתי להפנות לפסיקה ממנה אפשר ללמוד כי לרוב נקבע הגבול התחתון של המתחם במספר חודשי מאסר בעבודות שירות. שכן, פסקי דין אלו מלמדים על דרגת חומרת המעשים באופן המשליך בסופו של דבר, על האפשרות להימנע מהרשעה והטלת ענישה שיקומית חינוכית. אדגיש כי חלק מפסקי הדין חמורים בהרבה מעניינו של הנאשם וחלקם נופלים ממנו. רע"פ 7706/21 עמאש נ' מדינת ישראל (28.11.2021); רע"פ 6191/18 דראושה נ' מדינת ישראל (28.8.2018); רע"פ 3077/16 פלוני נ' מדינת ישראל (2.5.2016); רע"פ 977/16 פלוני נ' מדינת ישראל (10.02.2016); רע"פ 303/16 טלקר נ' מדינת ישראל (13.1.2016); רע"פ 3463/15 פלוני נ' מדינת ישראל (21.5.2015); עפ"ג 57596-05-15 פלוני נ' מדינת ישראל (23.8.2015). עפ"ג (חיפה) 40254-07-20 מדינת ישראל נ' פלוני (7.1.2021); עפ"ג (מרכז) 1616-12-20 פיקדו נ' מדינת ישראל (15.2.2021); עפ"ג (מרכז) 40581-08-20 אלולו נ' מדינת ישראל (17.11.2020); עפ"ג (מרכז) 22674-12-19 אבו סלימאן נ' מדינת ישראל (25.2.2020); עפ"ג (חיפה) 40254-07-20 מדינת ישראל נ' פלוני (7.1.2021); ת"פ (תל-אביב) 20847-07-20 מדינת ישראל נ' פלוני (29.12.2020); ת"פ 6188-04-19 מדינת ישראל נ' קולסניק (12.4.2021).

46. בהינתן המקובץ לעיל, בהתחשב בנסיבות ביצוע העבירות, במידת הפגיעה בערכים המוגנים ובמדיניות הענישה הנהוגה ולו הייתי צריכה לקבוע מתחם ענישה הרי זה היה נקבע לכל האישומים במאוחד בין מאסר קצר לריצוי בדרך של עבודות שירות ועד לשנת מאסר בפועל לצד ענישה נלווית.

47. על אף שדרך המלך בעבירות אלימות במשפחה היא בהרשעת נאשמים והשתת עונשים הולמים, האפשרות של סיום ההליך ללא הרשעה שרירה וקיימת. על כך תעיד הפסיקה הבאה אשר דנה במקרים דומים שהסתיימו ללא הרשעה, חלקם בהסכמת המאשימה, גם אם בשתיקה. לפיכך, לא ניתן לומר כי סיום ההליך באי הרשעה הוא בבחינת אפשרות תקדימית. ראו: עפ"ג (מחוזי מרכז) 47846-10-22 צברי נ' מדינת ישראל (4.6.2023); ת"פ 54913-05-23 מדינת ישראל נ' פלוני (1.5.2024) - הוצג על ידי ההגנה; ת"פ 14549-11-20 מדינת ישראל נ' פלוני (16.4.2024); ת"פ 46578-04-22 מדינת ישראל נ' פלוני (20.3.2024); ת"פ 1657-12-20 מדינת ישראל נ' פלוני (8.8.2023); ת"פ 68617-12-21 מדינת ישראל נ' פלוני (3.7.2023); ת"פ 4274-05-19 מדינת ישראל נ' עניתי (10.6.2021); ת"פ 57049-12-20 מדינת ישראל נ' אור אוחיון (30.11.2022); ת"פ 44662-05-21 מדינת ישראל נ' פשלי (21.2.2022); ת"פ 8830-11-20 מדינת ישראל נ' לוי (17.1.2022); ת"פ 35573-12-20 מדינת ישראל נ' דראי (11.9.2022); ת"פ 14959-11-20 מדינת ישראל נ' קלייזמר (9.11.2022); ת"פ 48686-12-21 מדינת ישראל נ' כהן (20.9.2022); ת"פ 10458-11-19 מדינת ישראל נ' פלוני (8.12.2022); ת"פ 45274-06-20 מדינת ישראל נ' ענבר (18.10.2021); ת"פ 37813-07-20 מדינת ישראל נ' שנדר (14.9.2021); ת"פ 27529-08-19 מדינת ישראל נ' פנחס (13.12.2021); ת"פ 54997-08-17 מדינת ישראל נ' פרץ (17.8.2020); ת"פ 43911-10-16 מדינת ישראל נ' י' ו' (18.2.2020); ת"פ 57920-11-17 מדינת ישראל נ' פלוני (4.2.2019); 51155-03-17 מדינת ישראל נ' אשטמקר (22.5.2017); ת"פ 9788-01-13 מאוחד עם ת"פ 42442-08-13 (קרית גת) מדינת ישראל נ' פלוני (30.3.2015). כן ראו פסקי דין שעניינם עבירות אלימות שאינן בהכרח במשפחה אך בנסיבות חמורות מאוד: עפ"ג (באר שבע) 62165-12-20 שמידט נ' מדינת ישראל (24.3.2021); עפ"ג 66903-07-20 אבו מדיעם נ' מדינת ישראל (30.12.2020); עפ"ג (חיפה) 15379-09-19 בנעיון נ' מדינת ישראל (21.11.2019); ת"פ 45189-06-19 מדינת ישראל נ' בן ארוש (3.5.2021).

48. מכאן, ככל שהדבר נוגע לסוג העבירות בהן הורשע הנאשם ובנסיבות הקונקרטיות של ביצוען, הרי מתאפשרת בחינה של סיום ההליך ללא הרשעה, ואי אפשר לומר כי הימנעות מהרשעה תפגע, ודאי שלא באופן "חמור", באינטרס הציבורי כנדרש לפי הלכת כתב. כן נזכיר, בהתאם להלכה, הואיל וכלל סיום הליך באי הרשעה עשוי לפגוע בשיקולי ענישה אחרים, כדוגמת גמול והרתעה, השאלה בעיקרה נוגעת בהיקף הפגיעה, והאם עולה לכדי פגיעה חמורה ומהותית.

49. ודוק: מעשיו של הנאשם מכוערים, קשים, בזויים ראויים לגינוי. אין איש שיחלוק על כך, גם לא הנאשם עצמו. האחרון לקח אחריות מלאה על מעשיו ובהזדמנות הראשונה, עוד בתחנת המשטרה, ובהמשך בפני מפקדיו ומשפחתו, ואף בפני בית המשפט, שירות המבחן וגורמי הטיפול. הודאה זו חסכה זמן ציבורי וחשוב מכך חסכה את שמיעת עדותה של המתלוננת ויש בה ללמד על הפנמת הפסול במעשים.

50. את דבריו האחרונים של הנאשם, אשר נאמרו קבל עם ועדה וכוונו בראש ובראשונה לאוזניה של המתלוננת, מצאתי להביא במלואם כאמור מעלה ולא בכדי. בדומה לשירות המבחן התרשמתי כי הנאשם מכה על חטא ומבקש להוכיח כי בחר בדרך הישר ובעיקר מבקש הזדמנות להוכיח למתלוננת כי המשפחה היא בראש מעייניו. אי אפשר לאטום את הלב למשמע חרטה כנה ואמיתית שכזו, וניכר היה כי תחושת הייסורים והלקאה העצמית מלווים את הנאשם החל מן הרגע בו בחר במודע להרים יד על המתלוננת, ועד לחקירה באזהרה וכלה במעמד בבית המשפט כנאשם בפלילים, דיון אחרי דיון ועוד אחד, ותחושות קשות אלו ימשיכו וילוו אותו בכל יום בשארית חייו.

51. מעבר לשיקול הנוגע לחומרת המעשים, במקרה הנוכחי, עומדים שיקולים נוספים כבדי משקל, המטים את הכף לעבר הימנעות מהרשעה, הן לנוכח הפגיעה בעתידו של הנאשם והן לאור כבדת הדרך השיקומית. חשוב להבהיר כי עסקינן במקרה חריג שבחריגים, וממחיש ביתר שאת עד כמה מלאכת הענישה היא מורכבת ומחייבת את "תפירת" העונש למידותיו של העבריין העומד לדין. ביתר פירוט.

52. כעולה מהתסקיר, ילדותו של הנאשם לא הייתה מיטבית והוא חווה עזובה רגשית, דחייה וחוסר יציבות על ידי דמויות הוריות. חרף זאת, התפתח הנאשם וצמח לאיש בעל יכולות וכישורים רבים וכמובן נעדר הרשעות קודמות. בחייו הבוגרים מילא תפקידים שונים במסגרת שירות המדינה והקדיש את חייו לאחרים. החל משירותו הצבאי כלוחם, דרך תפקידו בשירות בתי הסוהר כלוחם כליאה ועד לשירותו ב.... הגשת כתב האישום הובילה להטלת סנקציות וחסימים נוספים, בין השאר, התקיים שימוע באגף המשמעת ונבחנה אפשרות השעייתו של הנאשם מעבודתו ב... ואף ישנה השפעה על אפשרותו לקבל העלאה במשכורת ואפשרות להתקדם אף היא נחסמה (טענ/2- טענ/3).

53. אמנם, לכל אדם מן היישוב, הגשת כתב אישום מהווה משבר המאיים על כל נכסיו החשובים ביותר, לרבות חירותו ושמו הטוב, ואמנם אין הליך פלילי שלא כרוך בגרימת נזק לנאשם, לבטח כאשר נמצא אשם בדין. אך במקרה של הגשת כתב אישום נגד נאשם שהוא עובד מדינה, כבעניינינו, המשבר אף חריף יותר וכך גם פוטנציאל הנזק הצפוי. כתב האישום ותוצאות ההליך הפלילי מאיימים גם על המשך עתידו המקצועי והתעסוקתי בשירות המדינה, והעונש המוטל בהליך הפלילי כאן עשוי להשפיע על העונש שיוטל בהליך המשמעתי. ראו בהקשר זה, חוק שירות המדינה משמעת תשכ"ג 1963 (להלן: חוק שירות המדינה) והנחיות פרקליטות המדינה מספר 3.9 וכן מספר 10.2 עדכון אחרון: כ"ג אייר תשע"ט, 28 מאי 2019).

54. הגם שהפסיקה קבעה לא פעם כי ראוי להותיר את ההחלטה האם למנוע עיסוק במקצוע מסוים לבחינתם ולשיקול דעתם של גורמי המקצוע המוסמכים, בפרט שמדובר בעובדי מדינה, והגם שהאפשרות שבסופו של הליך משמעתי יוחלט על פיטורין חרף סיום ההליך באי הרשעה, שרירה וקיימת. אי אפשר להתעלם מהעובדה הפשוטה, לפיה, לנוכח התכליות העומדות בבסיס ההליך הפלילי והמשמעתי, ועל אף שאין זיקה בין העבירות שבוצעו לתפקידו של הנאשם, הרשעה בפלילים מעלה מאוד את הסיכוי לפיטורין.

55. בל נשכח, כי תפקידו של הנאשם הוא תפקיד חשוב מאין כמוהו, הצלת חיים, בפרט בעת הזו כאשר מלחמת חרבות ברזל מרחפת כעננה שחורה מעל כל אזרחי המדינה. משך שנים העמיד הנאשם את עצמו בקו האש, סיכן את חייו, למען הזולת, יום יום, שעה שעה, במסירות באחריות ובחריצות. מאז תחילת המלחמה, כך נמסר על ידי מפקדיו, פועל בעצימות גבוהה, להגן ולשמור על העורף ונלחם בחזית האש בצפון תוך גילוי אומץ לב ומקצועיות. אפשר לומר בגאווה כי השנה האחרונה היא עדות נוספת לכך שעובדי אהם חלק חשוב וחיוני במערך ההגנה על המדינה, וביחד עם חיילי הסדיר והמילואים ושאר כוחות הביטחון מחרפים נפשם למען ביטחון המדינה.
56. לכך נוסיף את ההליך הטיפולי בו שולב הנאשם. מיד וסמוך לפתיחת החקירה המשטרתית, ועוד טרם הוגש כתב האישום, פנה הנאשם לעזרה, בין השאר דרך מפקדיו. הנאשם שולב בטיפול בנושא שליטה בכעסים (רע"ן חוסן נפשי במקום העבודה), בני הזוג השתלבו בטיפול זוגי במכון אביה (טענ/7) ובהמשך שולב בטיפול במסגרת המרכז למניעת אלימות במשפחה. גורמי הטיפול מסרו כי הנאשם מתמיד בטיפול, מביע מוטיבציה גבוהה ומשקיע בטיפול. למעשה, הנאשם דפק על כל דלת אפשרית, והסתייע בכל טיפול שהוצע לו, ולא בכדי גורמי הטיפול תמימי דעים ביחס ליכולתו של הנאשם להירתם לטיפול ולהיתרם ממנו. אדרבה, גם המאשימה אינה מטילה ספק בפוטנציאל השיקומי וסבורה כי יש ליתן בכורה לשיקולי השיקום עד כדי סטייה ממתחם הענישה.
57. לאור המקובץ, אפשר לומר בביטחון כי הנאשם אף עמד בנטל להוכיח את התקיימות התנאי השני הקבוע בהלכת כתב והצביע על פגיעה קשה וקונקרטי בעתידו. מעבר לעונש המוטל בגין העבירה, הרשעה כשלעצמה היא בעלת השפעה שלילית על דימויו של אדם, ביטחונו העצמי. להתרשמותי, הרשעה בפלילים במקרה דנן, אף עשויה להוות מכשול חדש ולהוסיף ללחצים בו נתונה משפחת הנאשם ואף עשויה להסיג לאחור את ההתקדמות הרבה שהושגה הודות להליכי הטיפול. אשוב ואומר, ניכר כי הנאשם מכיר בצורך בשינוי, רוצה בתהליך השינוי, מחויב לו ויהיה בו להפחית את רמת הסיכון להישנות עבירות נוספות. המעין בטיעוני המאשימה ימצא כי על כל אלו אין ממש מחלוקת, ולא בכדי התמקדו טיעוניה המאשימה, בתנאי הראשון, משמע, סוג העבירה בנסיבותיה.
58. עמדתה של המתלוננת, אשר מדווחת על שינוי לטובה ושיפור בקשר הזוגי והחשש מפני פגיעה במקור התעסוקה, גם היא תובא במניין השיקולים. כידוע, המחוקק והפסיקה העניקו משקל לזכויותיהם של נפגעי עבירה בשלבים שונים של ההליך ובמיוחד הודגשה זכותם להשמיע קולם ולהביע עמדתם לעניין העונש. עמדה מקלה ומקבלת אף היא צריכה לקבל ביטוי בהחלטה דנן, במיוחד שהרצון לשמר את מערכת היחסים הזוגית ולאפשר לבני הזוג לנהל חיי משפחה תקינים, הם חלק בלתי נפרד מהאינטרס הציבורי.
59. להשלמת התמונה אומר כי עיינתי בפסקי הדין שהציגה המאשימה, לא אפרט כל אחד מהם על מנת שלא להלאות. די שאומר כי אלו מלמדים על הכלל ולא על החריגים, ואין בהם להשפיע ולשנות ממסקנתי לפיה, במקרה הקונקרטי שלפניי, במקבילית הכוחות שבין חומרת העבירה והכלל של הרשעה בדין, ובין הנזק הצפוי להיגרם לנאשם כתוצאה מהרשעתו, ותוך שאני שמה לנגד עיני את האינטרס הציבורי בכללותו, האיזון הראוי מורה אותנו להימנע מהרשעה. עם זאת מתחייבת בנסיבות העניין ענישה חינוכית בדמות של "צ בהיקף ניכר מזה שהציע שירות המבחן. ההליך אף אינו מסתיים כאן, באם חלילה וחס ייכשל הנאשם ויחזור לבצע עבירות נוספות, ואם לא יעמוד בתנאי צו השל"צ והמבחן, אפשר יהיה לשוב ולגזור את דינו מחדש.
60. בהקשר לכל אלו, אין לי אלא להפנות לדברים שנאמרו בע"פ 9893/06 לאופר נ' מדינת ישראל (31.12.2007):

"מנגד, יש לתת את הדעת לנאשם האינדיבידואלי, לנסיבותיו האישיות המיוחדות, ולהשפעת ההרשעה על חייו, ועל סיכויי שיקומו; יש לקחת בחשבון נסיבות אישיות שונות - גיל, עבר פלילי קודם, ונתונים שונים הקשורים למצבו האישי והבריאותי. יש לבחון את השפעת ההרשעה על עיסוקו המקצועי של הנאשם, ועל מצבו הכלכלי והמשפחתי. בסופו של יום, ניצבת השאלה בכל עוצמתה - האם, בנסיבות המיוחדות של העניין, השיקול האינדיבידואלי, על היבטיו השונים, גובר על השיקול הציבורי-מערכתי הכללי, באופן שהגם שהנאשם ביצע את העבירה בה הואשם, סובלת הנורמה החברתית הכללית את אי הרשעתו בדיון" (פסקה 11).

61. מילה כמעט אחרונה. חומרת המעשים עמדה לנגד עיניי כשם שעמדה לנגד עיניי שירות המבחן, והתוצאה אליה הגעתי חריגה. חלילה שלא יהא בה להעביר מסר מוטעה של סלחנות למי שנוקט באלימות כלפי בנות זוג ובכלל, אלא שיהא בה לשדר מסר לפיו האינטרס הציבורי מורכב מרבדים שונים, ובמקרים המתאימים יטה בית המשפט לבכר את שיקולי השיקום על פני שיקולים אחרים. התחשבות בשיקולי השיקום במקרה דנן, אינה בבחינת מידת הרחמים או לפנים משורת הדין. אלא, שיש בהם לשקף מסר רחב יותר, בני אנוש טועים, גם טובי בנינו ובנותינו עלולים לטעות, ואפילו טעויות קשות. בין המעלות החשובות לכל חברה, ישנה גם היכולת לסלוח ולפעול לתקומה מחדש, בפרט כלפי אלו הפועלים ללא לאות לקידומה של החברה ולאילו שהוכיחו במעשיהם כי ראויים הם להזדמנות שנייה.

62. הדברים שנאמרו לפני שנים רבות בע"פ 8092/04 חביב נ' מדינת ישראל (12.11.2012) תקפים גם היום, ואולי ביתר שאת.

"... אסור לו לאדם לפגוע בערכים המוגנים שזכו להגנה מיוחדת בחסות המשפט הפלילי. אדם החוטא לערכים אלה, מצופה לשלם את חובו לחברה ולשאת בעונש שקבעה החברה בגין מעשיו. יחד עם זאת, איננו חיים בחברה נקמנית שכל חפצה הוא להעניש את חברה אשר סטו מדרך הישר אך לשם הענישה. אנו חיים בחברה שפועלת לקדם את ביטחונם האישי של חבריה, בין היתר באמצעות המשפט הפלילי תוך שימוש במנגנון הענישה ככלי להרתעה אינדיבידואלית וקולקטיבית, ולצד זאת אנו פועלים לשיקום החוטאים כדי לשלבם בחזרה בחיי החברה כחברים תורמים שמסייעים לקידומה. אין לבכר ערך על פני רעהו ודרך כלל כל מקרה נבחן לגופו....".

63. לסיום. אין לבית המשפט אלא לקוות שמרגע זה והלאה ולעתיד לבוא, באם חלילה יקלע הנאשם לסיטואציה בה תעבור בראשו בדל מחשבה לנקוט ביד קשה, כלפי המתלוננת או כלפי אדם אחר, יזכור הוא כי בית המשפט נהג כלפיו במידת הרחמים וינהג אף הוא באותה מידה של רון וחמלה, יציב את טובת משפחתו בראש מעייניו, ולעולם יתמקד בהצלת חיים.

תוצאה

31. אני מורה על ביטול הרשעת הנאשם.

א. הנאשם ייתן התחייבות בסך 10,000 ₪ להימנע בתוך שנה מביצוע עבירות אלימות לרבות איומים. הנאשם יצהיר על התחייבותו לפני עוד היום, שאם לא כן, ירצה תקופת מאסר בת 5 ימים.

ב. אני מעמידה את הנאשם בצו מבחן לתקופה של 12 חודשים.

ג. אני מחייבת את הנאשם לבצע 300 שעות שירות לתועלת הציבור. בהתאם לתוכנית שתוגש לאישור בית המשפט בתוך 30 ימים. על הנאשם להשלים את שעות השל"צ בתוך שנה מיום אישור התוכנית.

מובהר בזאת לנאשם כי ככל שלא יבצע את צו השל"צ או לא ישתף פעולה עם שירות המבחן אפשר להחזיר את עניינו לבית המשפט לדון מחדש בשאלת הרשעתו ולגזור עליו עונש חלופי.

העתק החלטה ישלח לשירות המבחן.

צו כללי למוצגים

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי-מרכז כחוק.

ניתן היום, י"ב תשרי תשפ"ה, 14 אוקטובר 2024, במעמד הצדדים.